

mauruot – bauruot : neizslaukta guovs mauruo
 maut – maut : brunčus mauj pār galvu
 – spraukties : guovis maujas caur sētu
 – brēkt : guovis mauj, kad meklē citas
 māneklis – vīzija : ceļiniekam sāka rādīties mānekļi
 mānēt – mānīt : veikalnieks bieži mānē pircējus
 mārnavas – madaras : uz Jāņiem zied mārnavas
 Mārša – Māra : Mārša ir guovju dieve
 māsēns – māsas bērns : pie mums dzīvu māsēns
 medīgs – ar medu bagāts : kārkliem medīgi ziedi
 mēdināt – mēdīt : man nepatīk, ja mani mēdinā
 mekše – mente : kad cūka pieruok sili, ar mekši jātīra
 memeris, memuris, memulis – lempis, tūļa : kuo ar tādu memeri lai iesāk?
 menšīgs — juocīgs, pārdabīgs : viņš ir menšīgs gājējs; pie debesīm parādījās kaut kas menšīgs
 menķins – sesks; viltnieks : menķins nuokuodis visas vistas; menķins ielavījies klētī
 mentra – mētra: sažāvēju mentras tējai
 merga – sīks lietuss : nekāda lišana nebija, tik tāda merga
 – marga : pie baznīcas garas mergas
 merguot – rasiņāt : jau nuo paša rīta merguo
 merkšķis – salmu sega lecekšu segšanai : tikai nuo gariem salmiem iznāk kārtīgi merkšķi
 mērdaļa – mērdeklis : mērdaļa ir izdilis cilvēks
 mērdelēt – badināt : skuopa saimniece mērdelē savu saimi
 mērdelis – nuovājējis : valēnieka zirdziņš mērdelis vilkāš kā gliemezis
 mērdināt – mērdēt : gūstekņus mērdinā badā
 mērgalis – mērglis : mērgalis ir panīcis dzīvnieks
 mienuoties – nuoliegt, liegties : saimniece sākusi mienuoties - neesuot ganiņu situsi
 mietnes – balsti, kas savienuo ragavu slieces ar virsējuo daļu
 miģene – miģele, knislis : mitrā laikā sijājas miģeņu mākuoņi
 milinga – stiba : ganam ruokā milinga
 milst – tūkt : pamalē milza “uozuoli” - pārkuona mākuoņi : vaigs piemilzis nuo zuoba
 miltumens – miltains : aitu tauki, kad izvāra un paliek auksti, ir miltumeni
 miņķins – attapīgs cilvēks : kuo tu viņam padarīsi - viņš ir varens miņķins
 mira – mirstība : bakās bija liela mira
 miriens – nāve : miriens jau nenāk gaidīts
 mirla – vājš cilvēks, dzīvnieks : bērins kā mirla, laikam vēcāš neduo’ ēst
 mišu mašu – miču maču : tas jau nav kūlis, viss savandīts mišu mašu
 mīt – mainīt : čigāni tirgū mij zirgus
 močkāties – mīcīties : beidz močkāties pa dubļiem
 mokurs – neattīstīts, debils cilvēks : viņam nekas nelien galvā, gatavais mokurs!
 molļa – neveikls, nevīžīgs cilvēks : ja tā molļa ķeras pie darba, tad nekas labs nav gaidāms
 morkšēt – murmināt : kuo nu morkši!
 morskāt – pūrcīt : nemorskā kuceniņu!
 morslaka – viltīgs un mežuonīgs cilvēks : ar viņu neielaidies, viņš ir briesmīgs morslaka
 moška – netīrelis, nevīža : mazākais meitēns bija moška

– knišļi : moškas lien aiz krekla un nežēlīgi kuož
 mugara – mugura : nevar mugaru taisnu atlikt
 mūklājs – muklājs : neej, tur ir mūklājs
 muldēties – nepareizi darīt : tēvs muldējās, nelaizdams bērnu skolā
 mulsēt – mulsināt : nemulsē meitēnu - maziņš taču
 mulša – blēņas : saklausījies mulšā
 mulšināt – mulsināt : nemulšini bērnu uz ģekībām
 muons, muona – kalpa alga naudā un graudā : kalps bija līgts uz muonu
 muostīties – stuostīties : viņš nevarēja atbildēt - muostījās vien
 murakas – lācenes : murakas aug purvā
 murcīt – ņurcīt : kādēļ murci kaķīti?
 murdēt – ņurdēt : vecais vienmēr murd
 murdi – murgi : slimam rādās murdi
 murdināt – panākt, lai kaķis ņurrā : ja gribi kaķi murdināt, paņem klēpī
 murdiens – kaķa ņurrāšana : dzirdams kaķa murdiens - tā tad ir siltumā un labi paēdis
 murdzināt – spīdzināt : puikas murdzinā kaķi
 murksēt – muldēt : apnicis klausīties tavā murksēšanā
 mūsa – muša : vasarās istabas pilnas mūsām
 mužiņa – mutīte : ja nuomazgāsi mužiņu, būsī tīrs bērns

naigs – tievs : naigs meitēns, laikam maz ēd
 nagaža – izvēlīgs cilvēks: jaunā sieva bija nagaža - nekuo pa prātam izdarīt
 – rūpes : ar cāļiem pavasarī nagaža - krīt viens pēc otra
 ņāmis – seja : ka vilksū tev pa ņāmi
 ņammāt – ēst : tēvuocis ņammā skaļi
 narcaka – gaudulīgs cilvēks : vecumā kļuva narcaka
 narkažas – vecas grabažas : paklētī samestas narkažas
 narkšēt – ņurdēt : beidz narkšēt!
 narkšis – raudulīgs bērns : man gan nepatīk tāds narkšis
 narkšīgs – raudulīgs, nemierīgs : šodien bērns tāds narkšīgs
 narvuot – nerruot : lielie denči mazākuos mūždien narvuo
 nāburgs – kaimiņš : nāburga acī skabargu redz, pats savā baļķi neredz
 negantīgs – nerātns : negantīgas aitas - vienmēr kaimiņa bietēs
 nekašens – ķildīgs : tā ir gan viena nekašena mātīte (sieviete)
 ņēkulis – nīkulīgs bērns : saimniekam bērni tādi ņēkuļi vien
 neražens – nekārtīgs, netīrs, izlaidīgs : neej pie neražena tēva dēla
 nerksēt – raudāt : meitēns visu dienu nerks
 – plēsties : suņi ņemas pa iekšu, ka nerks vien
 ņerkšēt – ņurkstēt : ņerkš, kā tāds nelāga sivēns
 nersele – slimīgs, vājš cilvēks, luops : sivēns gatavais nersele - neēd nemaz
 nerselīgs – kūtrs : nerselīgs kaķis negrib peles ķert
 nesaistīgs – trausls : nesaistīgas rīkstes trūkst, kad tās sien ap mietiem
 nespuodrs – netīrs : viņa bijusi slinka, ķildīga, nespuodra sieva
 ņeukāt – ņaudēt : tā tik mana kaķene ņeukā
 ņeukstēt – īsi iekliegties vai rūkt : guovis nepeukst, kad tās sit
 neuomis – nejēga, plānprātīgs : Dievs neduod tādu neuomi!

ninna – dzēriens : bērniņš prasa ninnu
 nuoklāstīt – nuoklāt : es pa zemi nuoklāstīju savu linu paladziņu
 ņorkāt – griezt ar neasu nazi : tā tāda ņorkāšana, ne griešana
 ņorkstēt – aprunāt, plāpāt : var gan tie cilvēki ņorkstēt, taisni jābrīnās
 noska – rīkste : klausī, citādi dabūsi noskas
 ņuga – dunka : dabūja ņugu pa kaklu
 ņugāt – dunkāt : krievi savas sievas bieži ņugā
 ņumma – purns : ka nedabū pa ņummu!
 ņummāt – ēst ar pilnu muti : izbadējies ņummā, ņummā un nevar beigt
 nuņņa – neveikls, tūļīgs cilvēks : nuņņa nevar par kalēju strādāt - dzelzs atdzisīs nekalta
 nuņņīgs – raudulīgs : nuņņīgi bērni krīt uz nerviem
 nuojs – nuo vienas vietas : tur bija vieta, kur sēnes auga nuojs vien
 nuoknosāt – nuoknābāt : vista visus cāļus nuoknosājusi
 nuolakt – nuodzert : vīri visu alu nuolakuši
 nuoļekus – visapkārt : bērns mantas izmētājis nuoļekus
 nuoņurīt – nuogriezt ar neasu nazi : kāda izskatās nuoņurīta maize!
 nuopembelēties – savīties, savelties: meitas gāja nuopembelējušās, kad nebija laika galvu saķemmēt
 nuopļīckāt – nuopļītēt : mieži ar lietu nuopļīckāti zemē
 nuosalīgs – salīgs : vecais bija briesmīgi nuosalīgs
 nuostī – nekādā ziņā : viņam tiek liegts nuostī precēties
 nuote – vajadzība : tā rīkuoties spiež nuote
 ņurcaka – nevīžīgi ģērbies cilvēks : kauns ar tādu ņurcaku iet pa ielu
 ņurdzēklis – mudžēklis : tur sacēlās liels ņurdzēklis
 nurkšēt – ņurdēt : beidz nurkšēt!
 nūnis – savīstīts zīdains : bērni spēlējas ar nūniem
 nūž – uzsauciens, lai nuomierinātu guovi slaucuo
 nūžāties – slinkuot, tūlāties : vai tad Kate kuo strādā, viņa nūžājas vien tīrumā
 nūžīgs – laisks, lempīgs : kaimiņa līgtais puisis izrādījās nūžīgs strādātājs
 nūžulis – laisks, lempīgs cilvēks : viņš ir nūžulis, kurš negrib kustēties

 olburis – juoku plēsējs : ja barā gadās kāds olburis, tad ir kuo nuosmieties
 oleks – neapdomīgs, straujš cilvēks, kustonis : nezi kur tas oleks skries
 ollēšenas – liekulīga uzbāšanās : Lieņam (vārds) jau tā ollēšenas klā, kā kāds jauns cilvēks pienāk mājā dzīvot
 orrāt – dziļām bedrēm izrakāt : tas ceļš orrāts, ne grantēts

 pabokņīt – padauzīt, padunkāt : suola biedrs blakus sēdētāju pabokņīja
 paboržāt – paburzīt : paboržā kreklū pamatīgāk, lai tiek baltāks
 pāča – dibens (bērns) : mazajam pāča netīra
 padīdīt – pakratīt : rati braucēju krietni padīdīja
 pagāznēm – saka par vecu, salīkušu cilvēku: viņš jau ir pagāznēm
 paknidēt, paknist – izdīgt : karpeļim ašni paknidējuši puskuoņa garumā
 palūkāt – palūkuot : kas netic, lai palūkā!
 pametne – pamests lauks : pēc kara daudz pametņu
 pamētāt – pasvaidīt : labību pamētā, lai labāk žūst

pamētāties – klaiņuot : pamētājies vienā kruogā, metās uz uotru
 pamīkšum – pārmaigus : paminas jāmin pamīkšum
 pamurdēt – uzvandīt dūņas : bērni ņemās pa diķi, ka dūņas pamurdēja
 panckars – nevīžīgi ģērbies : ubags jau vienmēr rādās kā panckars
 panijpiens – paniņas : panijpienu dabū, kuļuot sviestu
 panižģēt – izmežģīt : aizķērās kāja, krita un panižģēja
 papers – papīrs : tiesā vaig' stiprs papers
 papokšināt – papliķēt : papokšināja mazuo cūciņu
 paporkšēt – papļāpāt : gribās kādu laiciņu paporkšēt
 papuja – papuve : papujā laida ganīties cūkas
 parkšināt – plāpāt : tās visas ir tukšas runas, kuo tu parkšini
 – stārķa klabināšana : šuopavasār nemaz nedzird stārķi parkšinām
 parkšķis – grieze (putns) : tas ir parkšķis, kas laukā porkšina
 pārmēluot – apmeluot : Grietai patika pārmēluot citas meitas
 paskulbīt – nuodarināt : alejā paskulbija zemākuos zarus
 pašķērst – pašķirt : skrienuot vajag pašķērst krūmus, lai neizdur acis
 paurķēt – rakāties : zaglis paurķējies pa citu lietām
 pāturēt – pātaruot : nepāturē tik daudz, bet dari!
 pavalcēt – dzīt zirgus pa apli : senāk labību kuļuot uz kluona, pavalcēja zirgus
 – dejuot valsi : jaunais pāris pavalcēja
 pazītīt – pazīt : jau pa gabalu pazītīja savu dēlu
 pegurs – īskājains cilvēks, dzīvnieks : tam peguram sēduot kājas karājas
 – vistiņu šķirne : mazuo pegurvistiņu gailītis varen dusmīgs
 peļūksnējs – iepelēks : lielais lakats peļūksnējā krāsā
 pembele – murskulis : pakulas vērpjuot var savelties pembelēs
 pencis – kartupeļu biezputra : nuo jauniem kartupeļiem nevāra penci
 penckas – vistu mēsli : kur suoli sper, tur penckas zem kājām
 penka – uolu kultenis : svētdienas rītuos gatavuo penku
 penkuots – uolu kultenis : bruokastīs ēda penkuotu
 peņķēties – kavēties : kamērt puisis peņķējas, tikmēr meita gabalā
 pērdināt – pērt pirtī : ar bērza sluotu pērdināja
 perestāt – runāt svešā valuodā (igauniski) : Moizakiles veikalā tā perestā, ka nekuo nevar
 saprast
 perpele – sapuvīs : man nav lāga malkas, kuo dedzināt, tāda perpele vien
 perve – krāsa : kādā pervē krāsuosi?
 perulis – perētāja vista : perulis sēd uz uolām
 peska – slapjš siens : kuo tu ar peskā darīsi : ne viņš ziemā kaisīt der, ne luopiem ēst
 pesteļi – brīnumlīdzeklis, mājas gariņi : viņam nelīdzēja ne zāles, ne pesteļi
 pēneklis – grābeklis : salūza pēneklis
 – drēbju karamais : pēneklis drēbēm atruodas kaktā
 picāpauna – nest uz kamiešiem : mani mazu nēsāja picāpaunā
 piecirpt – daudz nuocirpt : viena jau piecirpusies, bet uotra nevar vien nuocirpt
 piedraba – piedarbs : piedrabā putekļi tā, ka viens uotru neredzēja
 piedraukle, piedraukne – piedurkne : uzšuja vienu piedraukli garāku nekā uotru
 piejemt – pieņemt : guovs bulli nepiejēma
 piejoksīt – piedrauzot : taisuot grābekļa zarus, piejoksīja ķēķi

piegramstīt – piegrābt : ap gubiņām vajag piegramstīt
 pieklesēties – pieēsties : nu gan pieklesējuos putru
 pielipens – lipīgs : šī dzija ir pielipena
 piepekšināt – pieblietēt, piepliķēt : piepekšini zemi ābelītei, lai labāk ieaugas
 piepenckāt – piemēsluot : vistas piepenckājušas pagalmu
 pieplorkēt – piejaukt : viņš pieplorkē ūdeni, lai tad es tādu dzeru
 pieplokāt – nekārtīgi sablīvēt : šķūni pieplokāja ar mitru sienu
 pieroidāt – piegružot : iekšā zāģēja dēļus un pieroidāja kammari
 piesars – seramā labība : piesaru krāva nevis uz ārdiem, bet uz šķērskuokiem, kas pārlikti
 nuo sijām līdz ārdiem
 pieslorbāties – piestrēbties : katru pusdienu pieslorbājās ar šķidruo putru
 piestūķēt – piebāzt : cisu maisu piestūķēja tā, ka vēlās nuost
 piešava – piešuve : krekla un brunču apakšmalai šuva klāt piešavu
 pievilāt – pieķēpāt : pievilāt matus ar zemi
 pileņģis – pīlādzis : mežmalā aug skaists pileņģis
 pinkšēt – raudāt : beidz pinkšēt!
 pinkšīgs – raudulīgs : meitenes ir pinkšīgākas par puikām
 pintiķis – tūļa : Jānis ir pintiķis – nevar vien sataisīties
 pipuri – alkšņa pumpuri : skaties, kādi alkšņiem piebrieduši pipuri
 piras – spiras : zaķīši zem ābelēm atstājuši piras
 pircīgs – pīrkt gribuošs : pārdevējiem patīk pīrcīgi kundes
 pīrkšēt – nelaikā iejaukties : tu nepīrkši, pacieties!
 – skaņa, drānai plīstuo : kad viņš pietupās, nuogāja pīrkšis un uz dibena
 parādījās atvērusies šuve
 pīrkša – tas, kurš pārsteidzīgi izsaka mulķību : man netīk tāds pīrkša, kurš neduomādams
 sper ārā, kas uz mēles
 pītrins – stūrgalvis : ietiepies kā āzis – īsts pītrins!
 – nepazīstams šķidrums : kas tajā pudelē par pītrinu?
 pīckāt – dzert : dzeram, brāļi, pīckājam, savu miežu alutiņu!
 pīkt – sabuojāt uomu : sieva sākusi pīkt un kunkstēt
 pīleņģis – pīlādzis : pie mājām jāstāda pīleņģis, tad nelabais nenāks iekšā
 plaizums – kas uz visām pusēm izpleties : upenājs izaudzis kā plaizums
 plakarēt – šķiest līdzekļus : dēls visu tēva naudu izplakarējis
 plančka – peļķe : iekrita plančkā uz dibena
 planča – tas, kurš pluncčājas : planča, nāc ārā nuo ūdens!
 plančkāties – pluncčāties : bērni plančkājas pa dīķi
 planga – tulzna : sastrādātā plaukstā jau plangas neberžas
 plankā – laukums : palika tukša, neapstrādāta plankā
 plankša – vājš cilvēks : tas plankša nav nekāds strādnieks
 plauda – valuodas : palaida pa pagastu plaudas
 plauki – plaukas : pēc izsūkšanas palika linu plauki
 plaust – izplatīt : Dievs tuo plaudīs
 plauši – plaušas : viņam slimī plauši
 plācenis – karaša : plāceņus cep katrā mājā
 plākans – liess, pliekans : zupa, kurā maz piena, ir plākana
 plākšeniski – plakaniski : dēlis krita uz zemi plākšeniski

plancka – slapja zeme : tamā planckā nekas neaug
 plāsteris – plāksteris : tur nelīdz ne zāle, ne plāsteris
 pleģerēt – niekuoties ar pūšamuo instrumentu : pūtiet, jūs, muzikanti, es tāpat līdzī
 pleģerēšu
 plekne – pletne : vecā ar plekni pleknēja bērnu
 plempis – dzērājs : tas plempis visu nuodzēris
 plences – lences : zirglietām vajadzīgas izturīgas plences
 plencēt – sist : bērnus plencēt nav labi
 plenderēt – klaiņot : dzērāji plenderē nuo viena kruoga uz uotru
 plene – lenta : ņem pleni un sasien zeķi
 plerrēt – plāpāt : viņš var stundām ilgi plerrēt
 plerkstēt – nevajadzīgi plāpāt : neplerksti, visiem jau apnicis!
 pletka – pletne: ņem pletku un saduod!
 plirksis – plāna drāna : kuo tāds plirksis iztur!
 plirkšis – motorvelosipēds : puikas dzenājas ar plirkšiem
 plīkši – niedras : diķmalā saauguši plīkši
 plītis – uzmākties : kuo plijies vīrsū?
 plokņīt – iepērt : palaidni ieplokņija ar ruoku
 ploncāt – skaluot : drēbi ploncā pa ūdeni un tik velē
 plonckāties – neveikli dancuot : tu plonckājies tā, ka nuomīsi man kājas
 ploncāties - plunčāties : bērni tikām ploncājās, kamērt metās zili
 plorkšēt – plāpāt : sievas sagājušas barā plorkšēt
 – skaļi strēbt : luopi dzērienu strēba, ka plorkšēja vien
 plorķēt – piemēsnot : nepieplorķē ūdeni, kurā jāmazgājas
 plorza – nekrietns cilvēks : viņa bija plorza - aprunāja guodīgus cilvēkus
 pluduri – nabaga skrandas : skaistākie ruotas gabali viņai izlikās kā nuonēsāti pluduri
 pluksts – vieglprātīgs cilvēks : tas pluksts tikmēr pa kruogiem vazājās, kamēr māja
 pagalam
 pluncas – plaušas : pluncas neviens negribēja ēst
 – kājas : neej gulēt ar nemazgātām pluncām
 pluncāties – plunčuoties : bērniem patīk pluncāties
 plunduris – pludiņš : plunduri gatavuo nuo zuoss spalvas un korķa
 plunga – tulzna : nepieradušam nuo dakšas kāta plaukstā uzmetas plungas
 plūma – plūme : pagājušajā ziemā visas plūmas izsala
 pļeckā – guovs mēslu čupa : ganiņš rītuos kājas sildīja guovs pļeckās
 pļeckains – dubļains : salījusi zeme kļūst pļeckaina
 pļegans – pliekans : galdā pļegans ēdiens
 pļekstināt – negribīgi lakt : suns pļekstina pienu
 pļerkstēt – plāpāt : divas sievas var bezgalīgi pļerkstēt
 pļoka – pļauka : vīrs nuo sievas saņēma pamatīgu pļoku
 pļorrāties – plunčāties : pīle pļorrājas pa peļķī
 pļumpis – lempis dzērājs : pļumpis bija mans vīriņš
 – slapijdraņķis : trešuo dienu pļumpē nuo gaisa
 počāties – tūļuoties : tā nu gan var pie plīts počāties
 počkāties – tūļuoties : viņš vēl pa iekšu počkājas
 poisis – puisis : poisim jau sešpadsmit gadu

pokšīnāt – viegli uzsist : saimnieks pokšina ganiņam pa plecu
 porizāt – plāpāt : sievieši satikušies daudz porizā
 porkšēt – skaņa, putrai vāruoties : kāpuosti vārījās, ka porkš vien
 – daudz plāpāt : meita porkšēja tukšu
 porķis – nejauka krāsa : un tu taisies tajā porķī krāsuot dziju?
 – samuļļāts ēdamais : saimniece izvārīja tādu porķi, ka neviens neēda
 porturēt – fotografēt : atbrauca rīdzinieki un porturēja mūs
 puorumi – gruži : puorumus saslaucīja gultas apakšā
 porza – nepatīkšanas : nu gan ir porzā!
 prakvasts – palaidnis : prakvasti saplēsuši tīklu
 praņas – bārkstis : galdautam abuos galuos garas praņas
 priekšuots – priekšauts : saimniecei liels priekšuots priekšā
 priesls – resns : tam dēli auga priesli
 pugažiņa – maza auguma sieviete : saimnieks pieņēmis nieka pugažiņu, kas nu tā par strādnieci
 pulcenis – bišu struops : pilns dārzs pulceņiem
 pulkšēt – plīkšēt : iegāzās upē, ka pulkšēja vien
 pumbulis – mazs kamuolītis : nuo izārdītās jakas tik pumbulītis iznāca
 pumbuļains – bumbuļains : tas jau tāds pumbuļains audums
 pumpt – pampt : bites kuodiens pumpa
 puncele – vēdzele : punceles ar ruokām nuo akminapužas izķer
 puncis – vēders : bērnam apsāpējies puncis
 puņķeties – puņķuoties : dabūjis iesnas, tāpēc puņķējas
 puogalāji – puogalas : liniem nuocirta puogalājus
 puokis – jauna bērzlape : priedītes pilnas ar puoķiem - spēj tik lasīt
 puorūzis – priekšnamis : nuo āra nuonāk puorūzī
 purkšēt – pretī runāt : nepurkši, dari, kuo liek!
 purpēt – murmināt : tev nevajag tik daudz purpēt
 pusikā – pusē : neatstāj darbu pusikā
 pušens – pušains : saberzē pušenuo vietu
 pušenums – pušums : tādi pušenumi ātri sadzīst
 plaizums – izplūdusi vieta : krūms izpleties kā plaizums
 prakvasts – palaidnis : kādēļ rausti kaķi aiz astes, prakvasts tāds
 pušnis – peļu midzenis : ja peles rudenī blāķī vai rudzu statīnā taisa pušņus, tad dārgi rudzi
 pušpušums – pāršķelti labības graudi : putraimus gatavuo nuo pušpušumiem
 putrems – putraims : vislabākā ir putremu putra
 pūdējums – papuve : izgājšgad pūdējumā traki zaļuoja cērpzāle
 pūlis – pūznis : skudrām ir skudru pūlis, lapsenēm - lapseņu pūlis
 pūšlis – lielīgs, iedomīgs cilvēks : lielās kā pūšlis
 pūzele – miegamice : pūzeli nuo rīta nevar uzcelt
 pūzele – nekvalitatīva kandža : tad ta riebiņš dzeramais - pūzeles vien

 rabāt – ar ruokām izkult labību : tik zagļi rabā tumsā
 radīgs – pilnīgs, apaļš : puika bija mātē atsities - tāds pats radīgs
 raibene – raibs mājuļuops : mūsu ganāmpulkā maz raibeņu

raibīt – riebt, spaidīt, apvārduot : pēc raibīšanas uotrā dienā viņš bija gluži vesels
 raibulens – sīkraibs : zīlītēm raibulenas spalvas
 raidināt – nuosūtīt, aizraidīt : es drīkstēju vārdā saukt, ir pie darba raidināt
 rammāties – rāpties : tikmēr rammājās, kamēr kaudzē augšā gan
 rauduoties – jautri tērzēt : varēs par visu kuo rauduoties
 rapačāties – rāpuot : bērns varen kustīgs - rapačājas pa visu māju
 ratens – audekls ar ieaustiem apliem : kamanām nuoauda ratenu segu
 ratiski – meimuruodams, ripeniski : ej tu vai ratiski mājā, es tavu zirgu nevedīšu
 raugāties – atraugāties : pēc labas ēšanas raugājas
 rauka – ratu virsbūves balsts : jānuomains rauka - salūzusi
 raunāties – cieši saģērbties : aukstā laikā vienādiņ raunājas
 – strādāt intensīvi : kaimiņi raunājas pa visu svētdienu, pat pa dievvārdu laiku
 raupens – rupjš : raupeni lini labi seksies malt
 raups – rupjš : cūkai gari un raupi sari
 rausis – smalkmaize : ēd rausus, lai maize taupās
 rāvājs – rāvējs : lai velna rāvājs paraun!
 raveklis – kaplis : uotrreiz pārstaigāja bites ar ravekli
 raža – daudz bērnu ģimene : kaimiņuos dzīvuo raža - astuoņi bērni!
 rācenis – luopbarības biete : vai tu rāceņu sēklu nuopirki?
 rāja – rāva : ar rājas ūdeni var rustēt un melnuot (krāsot melnu)
 rājains – rāvains : rājainu ūdeni zirgs nedzer
 rāpāt – rāpuot : mazais sāk pa zemi rāpāt
 rāpēties – rāpties : re, kur kaķis kuokā rāpējas
 rāpucītis – bērns, kas rāpuo : rāpucītim pieder visa istaba
 rāpuļuot – iet rāpus : kad es biju piedzērusi, tad es rāpu rāpuļuoju
 rātēt – nuorāt : par sliktu darbu rātē
 rāvināts – kuodināts : adija nuo mellas villas, kas nuo muguras cirpta, ne rāvināta
 rēgāties – skatīties : ļaudis sāka rēgāties, bet nekur nekuo nemanīja
 reiba, reibas – reibuoņi : neej gar aizās stāvumiem, kas vājam reibas rada
 reibīgs – reibinošs : alus stipri reibīgs
 reiza – braukšānār precēm, klausās braukšana: vesels strēķis brauca reizās uz Mazsalacu
 ar labību
 reiznieks – ceļinieks : žīdiņš bija liels reiznieks
 remens – mierīgs : dažreiz rudenī remens laiks
 rēmens – remdens : dzer rēmenu ūdeni!
 remmele – nemierīgs bērns : nevar vienu atstāt - traks remmele
 remš – rāms : mana guotiņa pavisam rema
 rēms – rāms, mierīgs : iestājies rēms laiks
 rēmubrēmuli – šķībi greizi : aiziet kājas rēmubrēmuli un uz māju netiek
 rencele – samudžinājusies dzija : jāatmudžina dzijas rencele
 rēns – rāms : man patīk rēns laiks
 repens – dūmluodziņš jūmtā : pirtiņas jūmtā atradās repens
 rēpuot – rāpuot : pa krūmiem rēpuo čusas
 rēpulens – sasprēgājis, rētais : rēpulenī kartupeļi ir tādi sasprēgājuši
 rēskaps – rēķins : ķelneris beigās pasniedza rēskapu
 retisks – rets : māte ieauda retiskas svītras deķī

rickāties – rīkuoties : ar strādāšanu man lēnām jārickājas
 rieks – krietns : puisis trāpījies rieks darba darītājs
 riekums – stellu rīks : caur riekumu dzijas tin uz buomja
 rieris – iedubums krāsni
 rievēlība – palaidnība : bērns kluss, laikam atkal strādā rievēlības
 rijuole – plaukts : šapari četras rijuoles
 rijuolēt – dziļi apstrādāt zemi, virsslāņus dabūjuot apakšā : šajā dārzā labi auga - zeme
 dziļi rijuolēta
 rikšīnāt – rikšuot sīkiem suofīšiem : zirgs bez mitas rikšina, kalns vai leja
 rikt – recēt : auksta gaļa netaisās rikt
 rimdēt – dimdēt : iet, ka rimd vien
 rimdināt – dimdināt : ar jauniem zābakiem rimdina grīdu
 rimmulis – aplis (riņķis) : bērns burtnīcā savilcis rimmulus
 rimpulis – ripulis : pāva aste vienuos rimmuluos
 rindens – remdens : krūzītē kapija vēl rindena
 ripiski – neveismīgi : viņam iet ripiski - zirgs nuobeidzās, guovs ālavās
 rīlis – jauns cilvēks (lamu vārds) : saimnieks rīlis : sit zirgu un mērdē kalpu
 rīpelēt – rīkuot, bīdīt : nuo rītiem saimniece rīpelē meitas
 rīpellāde – kuoka spals šaujamieruociem : bisei rīpellāde mākslīgi izgriezta un
 nuolaķierēta
 ruobiņas – pēc kulšanas palikušās neizkultās vārpiņas : ruobiņas duod zirgiem
 rockāties – darīt nenuozīmīgu darbu : kuo nu daru, tāpat rockājuos pa māju
 roida – gruži : kad istabā skalda malku, tad zemē roidu vai cik
 – lamu vārds, nekam nederīgs cilvēks : nevienā vietā neturas - roida
 roidāties – ar šuo tuo nuodarboties : lai jau vectēvs tur roidājas
 rokšēt – rukšēt : kad cūka labi paēdusi, viņa rokš mīlīgi
 romslaka – resns, neveikls cilvēks: romslaka šaurajā vagā nevar izgruozīties
 ronckulis – resns cilvēks : tas ronckulis ne iet, bet veļās
 ronka – resns apaļš priekšmets : malkas grēdā sakrautas vienas ronkas (neskaldītas
 pagales)
 roņķis – resns un īss cilvēks, dzīvnieks : sivēni apaļi kā roņķi
 roņķīgs – īss un resns : mani mazie roņķīgie sunīši!
 rūcens – īgns (rūcējs) : sapīcis cilvēks ir rūcens
 rūcīgs – īgns : nāburguos mīt rūcīgs vecis
 rūdīt – pieradināt : nuo mazām dienām pie darba rūdīts
 rundulis – apaļš vīstuoklis : kas tev padusē pa runduli?
 runkulis – luopbarības biete : runkuļi aug tā, ka puse virs zemes
 runte – rievā : skapja malās iedzītas runtes
 runtens – rievains : šķirstam priekša runtena
 ruocīt – luocīt : ruoca bīkšu galus
 ruoguļi – rudzi : šuogad ruoguļi varen padevušies - būs rupjmaize
 ruonīgs – auglīgs : nuolija ruonīgs lietūs
 rustēt – apstrādāt audumu, dziļu pirms krāsuošanas : pirms krāsuošanas audumu rustē,
 nuovāruot alauna šķīdumā
 ružināt – rūpīgi baruot : viņš māc luopus ružināt
 rūķis – čakls, strādīgs cilvēks : viņš kā jau liels rūķis, dzīvuoja lieliski

rūpe – rūpes : man par tuo nav nekāda rūpe
 rūšains – iesarkans, rūšas krāsā : mežmalā rūšenas smilgas
 rūšgens – rūšgans : apvilcis rūšgenu kreklu
 rūst – rūšēt : lai rūst cirvis!
 rūteniski – krustām : gruožs pīts rūteniski nuo liepu lūkiem
 rūzele – darbīgs un taupīgs cilvēks : vecais iet nenuorimis kā rūzele

ša! – uzsauciens zirgu un guovju mudināšanai : ša, bērt!
 sabliekāties – sablīvēties : zeme nuo slapjuma sablīvēta, nevar ne saecēt, ne iesēt
 sacērtāt – sakapāt, saēst : vakar puika cūkām lapas sacērtāja; kuoļi dziļu sacērtājuši
 sačurkstēt – iztecēt : kotletes sačurkstēja taukuos
 sadakarēt – sadiedelēt : kuo tu tur atkal sadakarēji?
 sadracāties – saķilduoties, saplēsties : viņi par nieku sadracājās
 sadraņķēt – padarīt netīru : cūkas sadraņķējušas kluonu
 sadrillāt – steidzīgi, pavirši savērt : tā dziļa nekur neder, ir sadrillāta
 sadrukt – sabrukt : vecā būda sadruka
 sadullināt – satracināt : neprāša sadullinājis bites
 sadumpjuot – sadumpuot : citi mēģināja viņu sadumpjuot pret miesīgu tēvu
 sadūcināt – ilgāku laiku dūcināt : pārkuons sadūcināja visu pēcpusdienu
 sadūmuot – apdūmuot nuo visām pusēm : bitenieks sadūmuo bites
 sadzīrēt – ilgāku laiku dzīruot : ķēniņi sadzīrēja augu nedēļu
 saerruoties – nuoraizēties : par niekiem nevajag saerruoties
 sagardināt – iekārdināt : našķi sagardina tikai muti
 saglāstīt – ar glāstīšanu pielabināt : puisis sev meitu saglāstīja
 sagumzīt – slepus pievākt : sējamā laikā saimnieks sagumzīja manus maisus pie savējiem
 – saburzīt : brunči braucuot sagumzīti
 saistīts – sasiets : ķimpā saistītas rīkstes
 sakaisīt – viscaur piekaisīt : sakaisīja pagalmu ar ēveļu skaidām
 sakarāties – piekārties : bišu spiets sakarājās pie kuoka
 sakasīties – saķilduoties : vai nebūsi pietiekuoši sakasījies?
 sakaulēt – sapūst : vējš kaulēs, kamēr sakaulēs lietu
 sakārnīt – piemēsluot : guovis sakārnīja pagalmu
 saklammēt – sadauzīt : saklammēja māla bļodu
 sakleburēt – sakrist veldrē : kvieši sakleburējuši gar zemi
 saklept – saglīdēt : saklepusi maize ir kā akmens
 saklesēties – pārēsties : saklesējies tā, ka nevar vairs pakustēt
 saklesīties – ātri pieēsties : sīvēni saklesījas un gul tālāk
 sakļūmēties – saaukstēties: pavasara vējā sakļūmējās un iegula
 sakolļāt – pavirši samaisīt : sakolļā putru nuo miltiem!
 sakrambāt – saskrambāt : sakrambāja pirkstu
 sakramstīt – sagrauzt : viņš sakramstīja skrimšļus aukstā galā
 – pavirši sagrābt : sakramsta sienu ap kaudzi, kad lietūs nāk virsū
 sakrumpāt – sakruokuot : tuo galu pie viduča brunčiem sakrumpā
 sala – cūkas sānu gabals : zaldāti kā traki uz salu
 saleksējis – nuovārtīts : bikses tā saleksējušas, ka vairs tīras nedabūs
 salekšēt – saķept : nemazgāti mati salekšē

salīdināt – saliedēt : lietus salīdina drēbes
 saliens – salšana : braucot bez kažuoka, bija gan saliens
 šalka, šalkas – drebuļi : šalkas man pārgāja pa kauliem
 samašuo – sajaukt : visas dzeramās zāles samašuo kuopā
 samidzināt – sajaukt : samidzinājuši gultu kā sivēni migu
 samudīt – uzkūdit : suns nāca virsū kā samudīts
 samuļlāt – savārtīt: kādas tev, puika, samuļlātas drēbes!
 samurdēties – neskaidri murminuot, sarunāties : abi tā samurdējās, ka neko saprast
 sanarvuot – sanerruot, samaitāt : ar smagu vezumu zirgu var sanarvuot
 sanicināt – nuovest nervu sabrukumā : tā sanicināja Lieni, ka tai jāmirst
 santains – samtains : kaķaste ir tāda santaina
 santimerti – ķekatnieki: Mārtiņuos sabruka pilna istaba santimertiem
 saņurcāties – saburzīties : blūze zem menteļa saņurcājusies
 šāparis – pieliekamais : šāparis bija vēlākuos laikuos, agrāk bija zemskammaris
 sapelināt – pakļaut pelēšanai : sapelināja zirņus
 sapencēt – saspaidīt : sapencē mucā cūkām kartupeļus!
 sapenķēties – samudžināt : dažreiz gruoži tā sapenķējušies, ka paiet labs laiks, kamēr
 atpenķē
 sapicīt – paviŗi samīcīt : sapicīja visādus miltus kuopā
 sapīķelēt – savīstīt : sapīķelėjusi bērnam visādas lupatas uz mutes, lai smuok nuost
 sapinis – sapnis : izgājšnakt redzēju nelabu sapini
 sapinkuļuo – salauzt gabaliņuos maizīti : cālīšiem sapinkuļuoja cietuo maizīti
 saplienēt – sakalst, sacietēt : zeme nuo sausuma saplienėjusi
 saplukt – zaudēt spalvas : vistas rudenī tādas saplukuŗas
 sapuoķēt – blīvi sabāzt : spalvu maikss sapuoķēts pietiekuoŗi ciets
 saponzelēties – satuntuļuoŗies : pirms braukŗanas saponzelējās, lai nenuosalst
 saporķēt – samaisīt : es neēdu, kuo viņŗ tur saporķējis
 šāpstīties – staipīties : pēc pusdienām pasācis šāpstīties
 saputrāt – sajaukt : mārķā dibens saputrāŗies kuopā ar sūnām un dubļiem
 sapūŗņuo – aizpūŗņuo : bērnam acis pavisam sapūŗņuoŗuŗas
 saretēt – saauŗt rētai : ievainuota kuoka miza saretējusi
 saricināt – sarecināt : teļa gaļu nuolika vēsumā saricināt
 sarikt – sarecēt : cūkas galvas galerts labi sarīk
 sarkulens – sarkanīgs : lasīm sarkulena gaļa
 sarķis – tumŗbrūns (par dzīvniekiem) : vēŗŗi bieŗi ir sarķi
 sarvis – siets : mazā sarvī nuovēŗija pelavas, bet lielā - salmus
 sarvēt – vēŗīt: sarvē piedarba durīs, kur vēŗŗ velk
 sasirduoŗies – sadusmuoŗies : viņŗ āŗi sasirduoja
 saspruoŗīt – aizspruoŗot : sētā caurumus saspruoŗīja, lai vistas netiek cauri
 saspurināt – sapurināt : es tuo poisi krietni saspurināju
 sastādināt – nuostādīt : skuolniekus sastādināja rindā
 sastāvēt – nuodzīvuot : mums kuŗa deviŗus gadus sastāvēja
 saŗķermēt – saskāŗt : piens kannā saŗķermējis
 ŗaudrs, ŗaudŗīgs – steidzīgs : ŗaudrs braucējs nuodzīnis zirgu
 sauka – iesauka : Jānim bija nesmuka sauka - Ćurulis
 saukāŗies – mēdīŗies : kuo saukāŗies!

sausmaņām – pārāk daudz : piekrāva bļuodu sausmaņām
 šauva – sauja : dienā viņa nuoplūca astuņi simti linu šauvas
 savizēt – pārklāties ar ledus kārtiņu : nuo rīta ūdens spainī savizējis
 sājš – sājš : svieksts par daudz sājš
 sālimens – sājains : pirms žāvēšanas katra gaļa ir sālimenta
 sālins – sālījums : gaļa ilgi mirka sālīmā
 sāniskam – uz sāniem : šis sāniskam zemē ar visu arklu
 sāņus – sānis : šāviens nogāja sāņus
 sāpens – sāpīgs : man ir sāpena mugara
 sāpuoties – bēdāties un dusmuoties reizē: tā var pats sāpuoties uz sevīm, ka vai gals klāt
 šaušalas – šausmas : skatuoties mani pārņēma šaušalas
 šausteris – drebuļi : man uznāca pamatīgs šausteris
 sāve – āva (ieruocis) : senie zaldāti bija sāvēm bruņojušies
 seime – iesauka mājas saimei : senāk katru māju vai cilvēku bez īstā vārda sauca seimes
 vārdā (no igauņu soim - iesauka)
 šejens – šejienes : pēc runāšanas pateiksi, ka viņš šejens cilvēks
 seksnis, seksne – sekste : gailim seksne apsalusi
 seksināt – lēnām braukt : snauda un seksināja visu ceļu
 sekumi – mēslu dakšas : mēslus nuo kūts met ar sekumiem
 selēt – ieviesties, savairuoties : blaktis selējas tūlīt, kur kādu kuolu iedēšas
 selīgs – vaislīgs : mūs cūk' ir trak' selīg', katru reiz' pulk' sīvēn'
 selīties – vairuoties : kaķi selijās bez jēgas
 seņģis – kuoka ēža : seņģis var būt vienai vai arī vairākām guovīm
 sēpuris – maza auguma : sēpuris netiek rijuolē klāt zāptes puodam
 serma – sarma : rītuos liela serma
 sevenieks – savējais cilvēks : pārnācis nuo kara, sāka meklēt kādu sevenieku
 sēpulis – maza auguma cilvēks : neaug un neaug lielāks, laikam paliks tāds sēpulis
 sērst – ciemuoties : saimniece Rīgā sēršuot
 sētava – sētuve : pilnu sētavu nest pa lauku nemaz nav viegli
 sēža – sēdekļis : sirni zirgi, lepnas sēžas
 šībere – dūmvada aizbīdnis : šīberi nedrīkst par ātru aizgrūzt
 sibis – ateju tīrītājs : ķemertiņu iztīrīja sibis
 sierēt – staigāt : kad auksta rasa, tad guovis tik sierē
 siksināt – sīkiem suolišiem braukt : kābaks siksinā ar vecu zirdziņu
 siksnāt – braukt ciemos : paskaties, kas tur siksnā, vai tik nav Jānis?
 sirdēties – dusmuoties : nevajag sirdēties
 sirgt – kļūt vājam : sirgst tas, kurš bieži un ilgi slimuo
 skābums – dzēriens, saraudzēts nuo rudzu miltiem : vasarā atspirdzinošu dzērienu -
 skābumu - tagad kuļ tikai retās mājās
 skādēt – sabuojāt : iecirta akminī - skādēja cīri
 skaišs – skaits : sabrauca liels skaišs tirdzīnieku
 skalināt – šļakstināt : ar dunkuru skalina ūdeni, lai zivis muožas
 skaluo – sist : kad Liena ir sirdīga, tā tūlī skaluo
 skamstīt – kaustīt : pa juokam vīru skamstīja
 skanauska – skausti : dabūsi pa skanausku
 skandele – skārda trauks : sunim zupu lēja skandelē

skaniens – skaņa ausī : ausīs skaniens nez' nuo kurienes
 skaņš – skaļš : tam vīram skaņa runa
 skaņums – skaņa : kapara blūodiņai tāds skaņums
 skaut – sist : skaušu tev pa pieri!
 skāns – ieskābs : rūgušpiens nav gatavs, tik skāns
 skāpināt – atkāpināt : lai dabūtu ilksīs, zirgu skāpinā atpakaļ
 skarkšēt – taisīt īpatnēju truoksni : vistas kašājas, ka skarkš vien
 skārpīties – kārpīties : zirgs pie sliktas skārpās
 šķaunacis, šķauna – ālants (zivs) : Rūja senāk bija bagāta šķaunām
 šķelbete – saiva aušanā : kad auž grīdas segas, tad uz šķelbetēm uztin strēmeli
 šķēlis – skalu plēšamais nazis : šķēlis glabājas plītskaktā
 šķembe – šķēpe : nuo kuoka atplīst šķembeles
 šķerbs – rūgti skābs : alus kļuvis šķerbs
 šķērms – ieskābs : klukū kļuvis šķērms
 šķibināt – drāztīt : zaķi šķibina ābelēm mizu
 šķiedinš – pussauja linu : paņēma linu šķiedinšu
 šķiemele – starptelpa starp apakšējiem un augšējiem diedziņiem stellēs
 šķīnis – tīne : klētī stāv šķīnis miltiem
 šķiposts – šķipsna : kad reņģes cep, vajag šķipostu sāls uzmet
 šķīst – nuozibēt : zils un zaļš gar acīm šķīda
 šķīsts – šķīdri : vakarā strēba šķīstu putru
 skobūzis, skabūzis – tumša šaura telpa : ja neklausīsi, likšu tevi skobūzī
 skorbulis – vecs skārda trauks : paklētī samesti visādi skorbuļi
 skrābans – kustīgs cilvēks : vecs, bet vēl skrābans
 skrāblīgs – ruosīgs : pagastvecis ir skrāblīgs cilvēks
 skrabulis – nemierīgs cilvēks : viņš esuoit skrabulis, nespējuot uz vietas mierīgi nuosēdēt
 skraģis – suoliņš jumta sišanai : viņš nevar kāpt uz jumta - skraģis pazudis
 skraķis – zābaka kalpiņš : skraķis ir kuoka palīgs garuo stulmu zābaku nuovilkšanai
 – vecs vīrs : vecais skraķis uz jaunām meitām kārs kā traks
 skramt – skrāpēt : kaķi, suņi un cilvēki skrampj ar nagiem
 skrandā – vecs nuovalkāts kažuoks : kuoļi galīgi nuodzinuši villu vecai skrandai
 skrapāties – rausties : tā kaza skrapājas vai pašā skurstengalā
 skrapuons, skraupens – kraupains : šuogad kartini skrapuoni
 skrājas – kājas mēbelēm : galdam skrājas nemazgātas
 skrāplis – skrāpis : guovis tīra ar skrāpli
 skrabulēties – pūlēties piecēties : piedzērušais skrabulējas augšā
 skrēpes – krēpes : zirgam uzaugušas garas skrēpes
 skrimstala – skrimslis : cūku ausu skrimstalas vāra zilcē
 skripele – veca guovs : vecā skripele vairs pienu neduod
 skrīpāt – skrambāt : ruozes skrīpā ruokas
 skruķis – kruķis : nem skruķi un izmaisi krāsni!
 – vecs cilvēks : kur tas skruķis skruķēsies, pāiet nevar?
 skruoķis – apruoce : vamzim skruoķi apdiluši
 skulbīt – nuošķīt, nuocirst : nuogāztam kuokam zarus skulbīt
 skulstīt – kulkstīt : linus skulstīt tā : ar braukuli sit šauvai virsū, ka spaļi vien sprikt
 skumēties – velēties : meitas gāja uz diķi, lai uz laipas skumētuos

skurbulis – skurbums : viņam galvā sakāpis skurbulis
 slakāties – šlakstīties : piens slakājas pāri kannas malām
 slampāt – bradāt : slampā kā guovs pa puķu dārzu
 slancka – netikumīga sieviete : kā tu vari iet pie tādas slanckas
 slanckāties – slaisīties : Pēteris, slaists, tik slanckājas
 šļaukāties – staipīties : kuo šļaukājies, celies augšā
 slaukumi – saslaukas : miltu slaukumus duod guovij
 slaunis – plankumains : kaimiņam slauns vērsis
 slaža – slīņķis : duod kādu darbu duodams, slaža atradīs iemeslu nedarīt
 slēde – sliede : kur luopi iet caur labību, paliek slēde
 šļegans – ļengans, miegains : vakarus viņš jutās šļegans
 slekša – slazds : žurkas un peles ķer slekšās
 šļekstēt – šlakstēt : iet, ka dubļi vien šļekst
 šlenderēt – mētāties apkārt : kuo šlenderē, ka nestrādā?
 šlenders – vīķe, maza balta zivtiņa : šuorīt tik šlenderi pludiņu vazā
 slēpeniski – šļūceniski : es izvilku dēlu māti uz slidena ledutiņa, tamēr vilku slēpeniski, līdz dēliņu apsuolīja
 slēpēt – sliedēt : iesākuši iet pa lauku un slēdē labību
 slēpināt – nuoslēpt : māte slēpinā kumpetes nuo denčim
 šļicavas – slidas : ar šļicavām skrien pa ledu
 sliedēt – pie zemes pieliekt : pārkuons druvas nuosliedē
 sliktā – labības, salmu, ābuoliņa, siena u. c. krāvums, pants : salmus šķūnī salika sliktā
 sliktēt – kraut sliktā, pantā : vīri deva augšā, sievas sliktēja sienu šķūnī
 slīpeniski – šķībi, slīpi : ragavas gāja slīpeniski, kamēr iegāzās grāvī
 šļircināt – slacīt : šļircini ūdeni uz puķēm!
 sloņķēties – slinkuot : nesloņķējies, krauj ātrāk, vai neredzi, ka lietuss nāk augšā!
 sloņķis, slūņķis – slīņķis : neviens saimnieks negrib līgt sloņķi
 slorbāt – skaļi strēbt : guovis šuodien dzērienu slorbā vien
 šļungans – ļengans : kad līķis mājā stīvs nepaliek, bet stāv mīksts un šļungans, tad vēl kāds mājā mīrs
 sluodzīties – pērties pirtī, enerģiski darboties : puīši uz lāvas sluodzījās līdz nemaņai; kartupeļu laukā sluodzījās līdz mellai tumsai
 sluopāties – bradāt : tik ar kalašām, var sluopāties pa tādiem dubļiem
 sluopēt – viegli iepērt : saimniece ganu sluopē, lai neguldina guovis
 služuot – dienēt : viņšētas Ādums aizgāja služuot
 smags – smags : nestiep tik smagu nastu
 smaizīt – spaidīt : izsmaizī kulīti sausu
 smakens, smakains – smirdīgs : bedre briesmīgi smakena
 smarša – smarža : ziediem medus smarša
 šmaukt – maut : pavasarus kuokam viegli mizu šmaukt
 smaulis – šmulis, netīrelis : mazais puika šausmīgs smaulis
 smelens – nuokaltis : laukmalā stāvēja smelens kuoks
 smelkt – vāji sāpēt : pēc trakā vēja smeldz visi zuobi
 smelknens – birstuošs : aukstā laikā smelknens sniegs
 smeltains – birstuošs : smeltens sniegs uz lāpstas neturas
 smidzināt – vicināt, sist : es tavas māsas ar pagali smidzināšu

smiedināt – smīdināt : nu gan tu mūs izsmiedināji!
 šmīkstēt – švīkstēt : gans vīcina rīksti pa gaisu, ka šmīkst vien
 smilkte – smilts : kapu raka baltā smilktē
 smīna – smīns : viņam uz lūpām viltīga smīna
 šmirla – lamu vārds : ak tu šmirla, tautu meita!
 smorķēt – traipīt : nedrīkst smorķēt jaunos svārkus
 smukls – skaists : mūsmājās smuklas meitas
 smuoķis, smāķis – ziede : ņem smāķi un iesmērē ratus
 smurga – nelietis : es neesmu nekāds smurga, ka iešu uotru par velti izstradināt
 smurkšēt – aizturēti smieties, spurgt : pātaru laikā bērni smurkšēja
 smurgāt – izniekuot : viņš mani ar tuo pļavu smurgāja, tagad vairs neticu
 smurkšīnāt – spēlēties ar smurkši : smurkšīnā, tik neielaid matuos
 smurkšķauliņš – kauls, nuo kā gatavuo smurkši : gaiļa stilba kauls ir piemēruots
 smurkšķauliņš
 šņākāt – šņākt : zirgs, auzas ēzdams, šņākā
 snapans – pusaudzis : sanākuši snapani pilna sēta
 snapāt – ēst : bērni snapā visu, kuo dabū ruokā
 snarkšēt – skanēt : jumts snarkš, kad lietūs līst virsū
 šņaucīgs – cilvēks, kas šņāc : viņš šņaucīgs nuo neapmierinātības
 snaudēt – snaust : saldi snaudēja un sprediķi nedzirdēja
 snibis, snipis – mazs gabaliņš : kukulim nuo gala nuogrieza mazu snibi
 šņīpāt – svītrot : mazais vēl neraksta, bet šuo tuo šņīpā
 snirkšēt – čirkstēt : luopi ēd, ka snirkš vien; zem kājām snirkš sniegs
 šnuduoks – kabatlakatiņš : izņem šnuduoku un nuoslauki degunu!
 šņūkāt – šņaukt : šņūc degunu vienā šņūkšanā
 šnūkt – šnaukt : šnūc vienā šnūkšanā
 sobiķis – mežstrādnieks : ziemās vīri gāja par sobiķiem
 šoras – sakas un slejas : zirgu jūdz šorās
 spaņģis – spainis : paduod spaņģi!
 spannis – spainis : necel pilnu spanni!
 spiķens – sveķains : spiķenas pagales labi deg
 spiķis – sveķi : priedēm un eglēm nuo brūcēm tek spiķis
 spindele – negants, spārdīgs luops : guovi, kas spārdās, sauc par spindeli
 spirkstis – dzirkstis : nebāz ruoku pelnuos, kuruos vēl spirkstis
 spīdens – spīdīgs : labām guovīm spīdeni sāni
 spondzele – vecs spainis : met ārā šituo spondzeli!
 šporaks – neliela tilpuma stiprs dzēriens : iemet šporaku, radīsies dūša
 sporķis – trekns sivēns : kūti sivēni kā sporķi
 sprādzināt – spridzināt, aplēst : akmeni sprādzināja, karstu ūdeni virsū lejuot
 sprēdze – priekškaramā atslēga : šķūnim jāliek priekšā sprēdze
 sprēgala – dusmās ātrs cilvēks : viņa nuo rītiem ir tāda sprēgala - blauj un kliez uz
 visiem
 spruņģis – puosts, nelaime : zirga nuosprāgšana bija tāds spruņģis, ka netiku uz priekšu
 – sprungulis : ieliec spruņģi ratā, citādi nenuoturēsi
 spruņģītis – sprungulis : sals sēja uz ceļa spruņģītšus
 spurguls – mazkustīgs bērns : guļ gultā kā spurguls

spurgulis – cilvēks, kurš ātri sadusmuojas : viņam nevajag daudz, līdz uzliesmuo kā spurgulis
 spurināt – purināt : smilkšainie maiksi krietī jāspurinā
 spūtināt – atpūtināt : pusdienā zirgus spūtinā
 stagars – stublājs : stāv kā stagars
 staigs – staigns : es izbrīdu staigu puru
 stakans – spēcīgs : stakans stiepa divpūru maisu kā nieku
 stakliski – jāteniski : ragana uz sluotas jā stakliski
 stampa – resns cilvēks: sieva kā stampa
 – blietējama: aiznesu kaimiņam kāpuostu stampu
 staņas – bikses : kurš tad tādas staņas var izmazgāt
 stats – kūļu kaudze: kūļus nes kuopā un saslien statuos
 stārka – stārķis : kuoka galuotnē stārka ligzda
 stente – lāsteka : jumtmalā stentes - pavasaris nāk!
 stibīt – stiept : saimnieks stibīja maiksus aizelsies
 strepes – trepes : nācu pa strepēm augšā
 strela – mākuoņu svītra : vakara padebešuos garas strelas
 strēķis – rinda : bērns lika klucīšus strēķī
 – grēda : nemākulīgi krauts malkas strēķis sagāzās
 stringti – stingri : vijuoles stīgas stringti nospriegotas
 stringums – stingrums : grāmatā mācīšanās māte puikam piegāja ar stringumu
 strīķis – galuodiņa : plaujuot strīķi glabāja ķešā
 strumpas – zeķes ar nuogrieztām pēdām : ja strumpas kājā, tad vismaz stībi nesalst
 strūpene – strupa stiba : nuo garās vicas tik strūpene palikusi
 – veca medību bise : ar strūpeni pat zvirbuli nenuokniebsi
 strūpenis – maza auguma cilvēks : strūpenim grūti - dikti jāstiepijas, lai tiktu pie augšējās
 rijuoles
 stubenis – stublājs : nuo pupām tik stubeni palikuši - tā kukaiņi nuograuzuši
 stuburs – stublājs : pelavmaize kulītē, stuburstaks (saberzta kanepes kuopā ar visiem
 kātiem) cibiņā
 stuka – rīkste : zirgam stuka neder, vajag pātagu
 stumburs – zarains kuoks siena žāvēšanai : vislabākie stumburi ir nuo egles kuoka
 stuobrs – stiebrs : rudzi jau metas stuobrā
 sturbulis – kašķīgs, ietiepīgs cilvēks : ar šituo sturbuli neielaidies - viņš nuo sava
 neatkāpsies
 sturmis – īsa spēcīga lietusegāze : jūlijā tāds sturmis uznāca, bet līdz saknēm netika
 stūķis – kartupeļu biežputra : kartupeļu ruokamā laikā galdā lika stūķi ar grimzduļiem
 sunka – suoma : lācim sunka sānuos
 sunkāsis – milzīga ēstgriba : kad bērnam uznāca sunkāsis, tuo trīs ceturtdienas vakarus
 guldīja paslieksnē un trīs reizes lecināja suni pāri
 šuotele – priekšauts (skuotele) : kurpniekam priekšā ādas šuotele
 šūpāt – šūpuot : Lieldienās puīši šūpā meitas
 šūpuolis – šūpulis : putniņam bērzā kārts šūpuolīts
 suselnieks – nabags : agrāk, kad vēl staigāja suselnieki
 susens – sauss : iestājies susens laiks
 suska – māneklis zīdainim : iebāz susku mutē, lai nebrēc

suteklis – ilggulētājs : gul līdz pusdienai kā suteklis
 sūrstināt – kuodīgam būt : sālims stiprs, jau tagad vareni sūrstina
 svaidelēt – šurp turp mētāt : bērni bumburu svaidelē šurp turp
 svekri – sveķi : pie ruokām pielipuši svekri, tik ar tertinu var nuomazgāt
 svelstēt, svalstīt – valstīt : alus mucu ar verduošu ūdeni svelstēja ilgi
 sveļains – sauss, karsts, attiecībā pret laiku : jūlijā iestājās sveļains laiks
 švenderēt – mētāties apkārt bez darba : slaisti švenderē, kamēr citi strādā
 svētmielasts – dievgalds : mācītājs katru mēnesi nuoturēja svētmielastu
 sviekstene – sviesta beka : sviekstenes aug gar grāvmalām
 svieksts – sviests : sviekstu nepērk, juo paši mājā kuļ
 švikstēt – švikstēt : svieda kaudzē žagarus, ka švikstēja
 svildināt – svilināt : cūku nevis plucināja, bet svildināja
 svirkstenis – kārts akas ūdens smelšanai : ar svirksteni celt ūdeni nuo akas nav grūti
 svirkelis – cirkulis : ar svirkeli bērns velk skaistus rimbuļus
 svīdēt – sviedrēt : tīri rudzi, smagas dzirnas, svīdē mūsu malējīņas
 svīlēt – nuovārtīt : nenuosvīlē svārkus, nevarēsi iet ciemos
 svīnīties – kļūt netīram : svīnās aitām balta vilna, svīnās meitām augumiņš
 švītrēties – skaidruoties (svītruoties) : debesis pamalē švītrējas - būs labs laiks

talažas – sastatnes : māju būvējuot, taisa talažas
 talstīt – kaustīt : ja reiz ietalsta, par ļaunu nenāk
 ted – šeit : ted paliks pa nakti
 tekāt – skraidīt : cilvēki kā skudras tekā šurp turp
 telēķis, telerķis – šķīvis : zupu lej zupas telēķuos
 tempis (staks, grūdenis) – kaņepju sviests : tempis ir piestā sagrauztas kaņepes
 tērēts – ar garīgiem trūkumiem : vai tu neesi galīgi tērēts, uzticēdams naudu blēdim
 tērpināt – pratināt : māte sāka tērpināt, kurš vainīgs
 tertins – karstās putras strēbējs : tertins vispirms izdara, tad duomā
 terzele – dzērājs : ak tu, terzele tāds, kāpēc nenāc mājā?
 test – apstrādāt baļķi : kantainu baļķi dabū, ja teš ar cirvi
 – pērt : tēvs bieži tesa savu puiku
 – klepuot : teš vienā tešanā - ne pats gul, ne uotram ļauj gulēt
 teterains – vasarraibumains : pavasarī visvairāk teterainu bērnu
 tēta – tēvs : stej, tēta, kļīģeriem, memma siltiem pīrāgiem
 tielet – kaulēt : saimiece sāka tielet nuo žīda duci adatiņu
 tieleties – kavēties : talka tielejas nākt pie galda
 tiepuonis – tiepša ; viņu nepierunāsi - liels tiepuonis
 tilināt – izklāt linus uz lauka gaisa un lietūs iedarbībai, lai atdalās šķiedra (atvietuo mērcēšanu mārķā)
 tillināt – lutināt : viņa bija vienīgais bērns, tādēļ tillināja
 tilka – lāsteka : martā jumtmalā karājas tilkas
 tinkuoties – vilcināties : kamēr viņas tinkuojas, tikmēr vilciens aizies
 tipāt – iet nedrošiem suoliem : bērni un cāļi tipā
 tipināt – iet sīkiem suolišiem : vectēvs tipinā - suoli pie suoliša
 tirdīt – izprašāt : tiesa tirdīja zagli ilgāku laiku
 tirināt – plivināt : tirināja nuotirpušās ruokas

tirpas – drebuļi : tirpas iet pa kauliem
 tirpināt – izraisīt tirpšanu : smags bērns auklējuot tirpina ruokas
 tīsis – neliels puodiņš : tīsi iedēstīja puķīti
 tīterbiksis – lama, iesauka : tīterbiksi, nelielies!
 tītīgs – spītīgs, ietiepīgs : viņš ir tītīgs bērns
 tītīties – spītēt, dižuoties : bērns tītās uz māti; dziedādama vien staigāja, ļaunu dienu
 tītīdama
 tokam – taču : man tokam pill' māj' ar mūsām
 torba – kūdra : torbas griež vasaras sākumā, lai līdz rudenim izžūst
 torkšēt – plāpāt : netorkši, apnicis tevī klausīties!
 tosa – tvaiks : kad karsti ķereži, tad virsū gāž ūdeni, lai tosa nāk nuost
 tracīgs – trakulīgs : tas tracīgais nuolauzīs kaklu
 trakšķināt – klabināt : kuo tu vienmēr tā trakšķini
 trallāt – trallināt : kad es biju jauna meita, trallādama vien staigāju
 tranis – trans : rudenī bites trani nuonāvē un izmet ārā
 trauslīgs – trausls : grābeķa zarus netaisa nuo trauslīga kuoka
 trāsēt – kladzināt : trāsē vistas, uolu izdējušas
 tresnis – resnis : nuobaruojies kā tresnis
 trēzināt – kladzināt : meklē nu, kur uola izbirusi, dzi, kā vista trēzinā
 trijāns – trejāds : galdā trijāns ēdiens
 trinīte – aust ar svītrām un rūtīm ; māte prata aust trinīti
 tricēt – drebēt : trici, apses lapa
 trosnis – resns cilvēks : trosnis nevar lēnkrēslā iesēsties
 trucīgs – tramīgs : ķēve tāda trucīga
 truļš – truls cilvēks : truļam viss vienalga
 trumpēt – dzert pār mēru : beidz trumpēt tuo alu!
 truoliņš – troksnis : bērni sacēluši truoliņu
 truots – galuoda : ar truotu asina izkapti
 trusnīties – tūlīgi kustēties : dzērājs būs izgulējies, sāk jau trusnīties
 tuims – nejūtīgs, stīvs : ruoka nuotirpusi gluži tuima
 tukstēt – pukstēt : sirds man tukst ātri, ātri
 tulpši – apruoces : tulpši lien nuo svārkiem ārā
 tungāt – dunguot : tungādama vien staigāja
 – nemākulīgi spēlēt : viņš nespēlē, tik tungā
 tuntulē – ievīstīt : tuntulē bērniņu, mās!
 tuntulis – ievīstīts : bērns satīts tuntulī
 tuolis – kuoka trauks bez vāka : nuo tuoliem dzer alu
 tošāt – stenēt : guovis kūti tošā
 tušķis – kušķis : siena, salmu vai lupatu tušķus lietuo caurumu aizbāšanai
 tutinā – lutināt : kad bērni liek leļļus uz galda, saka : tutinā
 tūkt – pampt : sāka tūkt kāja
 tūlin – tūliņ : tūlin sāks līt
 tūmu – tuvu : kad pļavas bija tūmu, tad trešdien brauca mājās
 tūpulis – tūplis : Jančam tūpulis izsutis
 tvaicēt – karsēt : saule tvaicē nežēlīgi
 tvans – smarža : salds ziedu tvans dvesmuo nuo jasmīnkrūma

tvert– saņemt : tver meiču pie ruociņas!

ukās – paslēpties : bērni gāja ukās, lai meklē
ukāties – iet buojā : tādiem kābak' saimniekiem sivēni ukājas
ukris – maza auguma cilvēks : slinks kā ukris
umpāris – nepāris : zeķes iznāca umpāris
unguriņš – zirgu kastrētājs : zirgu rāmiņus sauc par unguriņiem
uoksts – bites, kuras meklē mājvietu : uokstiņi uzmeklē spietam mājvietu
uokšķerēt – izspieguot : kuo tu te uokšķerē?
uolīties – maldīties : ilgi viņš uolījās siliņā, juo nevarēja atrast ceļu
uolnīca – ganu ceļš : pa uolnīcu dzen luopus
uoma – nuoskaņojums : viņam laba uoma
uore – gari divjūga rati : ar uorēm rūvenieši reti brauc
uostabas – kaimiņmājas : māte aizgāja uz uostabām (pie kaimiņiem)
uotainis – bērzu suga : uotaiņi ir ar asām ruobainām lapu malām. Mazsalacas un Rūjienas
pusē saimnieki mēdz pērties ar uotainīšu sluotām, kalpi – ar purainīšu sluotām
(purainītis – bērzs ar gludām lapām)
urbināt – urbt : tārpiņš serdi urbināja
urināt – bubināt : zirgs urinā, auzu gribēdams
urināties – urbties : cālīši urinājas mātei zem spārniem
urķis – kruķis : nuozudis krāsns urķis
– kuoka pulķis : stādīšanai izmantuoja kuoka urķi
urulis – nezāle tīruma gauris : uruļi mīl skābas un vieglas augsnes
usas – ūsas : zaldātam usas piedien
usmašus – tīšām : neviens tak neies usmašus uotram sliktumu taisīt
uzdzinīgs – alkatīgs : viņš vienādiņ ir uzdzinīgs, nekad nav diezgan
uzknibināt – uzplēst : puika nemītīgi uzknibinā vāti
uzlauzt – uzmākties : man miegs ar varēm uzlauzās
uzņemties – uzņemties : uzņemās tādu darbu, kuo nespēj veikt
uzpeteniski – žākleniski : meitietis uz kuoka zara uzsēdās uzpeteniski
– nevienādi : dziļu savērpa uzpeteniski (vietām biezāka, vietām plānāka)
uzšķiest – uzšķērst : zvejnieks veikli uzšķieda zivi
uzuorēt, uzaurēt – skaļi uzsaucuot, uzmuodināt : dzērāju nuo miega uzaurēja

vaba – sētas miets: apkārt pagalmam vabu sēta
vaķītis – vērpjamā ratiņa daļa : vaķītī parasti trīs caurumi : kad kuodaļa paliek mazāka,
liek zemākajā caurumā
valaka – zemes gabals ap 2 pūrvietas liels, kuo muiža iedalīja kalpam ražas nuovākšanai :
šuogad valaka tālu nuo mājas
valgs – aukla : ar valgu piesēja guovi pie ratiem
valmis – jumts ar nuošļauptiem galiem : latviešiem mājām raksturīgs valmja jumts
valsts – pagasts : Nauksēnu valstī vairākas muižas
vanga – uosa : manai krūzītei maza vandziņa
vantēt – netēmēti sviest : puisis vantē kūļus uz kaudzes
varažāt – vārstīt : šuvu, šuvu, varažāju (trākelēju)
vargans – izlaists bērns : bērni nāk nuo skuolas kā vargani : kliez, brēc, grūstās

– ar muti darbināms mūzikas instruments : igauņi labi pruoť spēlēt varganu
 varzāt – krustām šķērsām safīt : kuo varzā, tin kārtīgi kamuolā
 vaukšēt – riet īsiem spirgtiem rējiem : suns sāka skaļi vaukšēt ;
 – švīkstēt : zari vaukš, kad zvērs pa mežu skrien
 vācele – trauks nuo kuoka mizas : kriju vācelē ielasīja zemenes
 vāgūzis – ratnīca : vāgūzis bija zirgu stallim līdzās
 vārde – sija : stuka jāaizsprauž aiz vārdes, tad luopi neslimuo
 vārēt – veikt : luopu nevar vārēt , nenāk līdz ne kaujams
 vārpenē – vārpata : tur nekas neaugs - pilns ar vārpenēm
 vārs – zupa : māte bļudā ielēja vāru
 vārsms – sleja : krusa gāja vārsmuos
 vārste – vārpsta : ratiņam vārste izļurkājusies
 veģis – smalkmaize : siltuo ēdienu paēduot, sabēra uz galda veģišus, kurus vedēji sabāza
 kabatās (mēslu talkā)
 vembele – rīkste : dabūsi ar vembeli!
 – izdalījumi nuo deguna: nuo aukstuma zem deguna garas vembeles nuokarājušās
 vendīgs – apsviedīgs : Švaukstam bija vendīga uzvešanās
 venta – ruokturis ierīcei : sviestmašīnai bija klāt spārni un venta griešanai
 verpele – grinceklis : kuodeļas gals sagriežās nejaukā verpelē
 veselējs – vesels : nu jau viņš ir pavisam veselējs
 vezmēns – bezmēns (svari) : ar vezmēnu svēra siena nastas
 vēkšēt – brēkt : kaķēni vēkšēja un ņaudēja
 vērstava – vērstuve (arkla daļa) : ar vērstavu apvērš velēnu
 vēšmēle – sēņu suga : vēšmēles ir lielas brūnas sēnes ar grubuļainu virsu
 vērzaka – nasta : sapļāva zāli un vērzakā uz muguras aizstiepa
 viebt – šķuobīt : viņš nuo sāpēm viebās
 vienspārna – vienslīpu : vienspārna jumtu tik šķūnīšiem taisa
 vietēt – sist : tikmēr vietē, kamēr pušu gan
 viķēt – ziest : neviķē sviektu tik biezi
 vilnene – vilnītis (sēņu suga) : vilnenes aug pat plāvās
 vinga – tvans (dvinga) : jāizkurina kārtīgi, citādi bail, ka vingā neapdulst
 vingens – spiedīgs : istabā gaiss vingens - jāvēdina
 vire – virve : pamet viri - vezms jānuosien
 virāt – virināt : Jānīšam treji vārti, visi treji virājami
 vircka – virca : laidarā guovis gāja līdz ceļiem virckā
 virluops – smeļamais trauks gara kāta galā : ar virluopu smeļ atēju
 virt – vārīties : ūdens katlā sāk virt
 vizaizvakar – pirms divām dienām : viņš bija atnācis vizaizvakar
 viskāť, viškāt – vētīt, sviežuot ar liešķeri (viš-ku) : viņš viškāja tā, ka pelus vien pa
 gaisu gāja
 vīsteklis – vīstuoklis : pasita vīstekli padusē un aizgāja
 visurene – apkārtne : gaisma nāca nuo visurenē
 viška – vētījamā liešķere : viškājamuos graudus ņem ar višku un met vējā
 vizvakar – aizaizvakar : šie satikās vizvakar
 zadzīgs – zaglīgs : zadzīgs kaķis - nekuo ēdamu nevar vaļā turēt

zaiguo – mirdzēt : debess zaiguo un tad zaiguo arī sniegs
 zaimas – iesauka : rūjienieši daudziem ieduod trāpīgas zaimas
 žāka – rupjš cilvēks : nav kuo klausīties žākā
 zaļguot – zaiguo, mirdzēt ar zaļu gaismu : naktī zirgam un kaķim acis zaļguo
 žanckas – rīkstes : bērniem saduod žanckas
 zavatnieks – burvis : par vecuo Meģīti runāja, ka šis esot bijis liels zavatnieks
 žāpuris – aušīgs bērns : mammai meitēns tīrais žāpuris - vienā smiešanā
 zārdēt – kraut zārdā : zirņus, linus un āboliņu zārdē
 zārdi – kuoki, nuo kuriem slien zārdu žāvēšanai : āboliņu un linu puogaļas žāvē zārdā
 zāris – sala : purvā bija mazs zāris
 žaunāties – runāt mulķības : nežaunājies, saki taisnību!
 zeģināt – atgādināt, piekuodināt : beidz zeģināt, tāpat atceruos
 žeibulis – reibulis : pārnāk mājā lielā žeibulī
 žeirēties – nuoreibt: viņš drīz žeirējas
 želberēt – skraidelēt, plāpāt : vedekla želberē riņķī
 želberīgs – aušīgs : Tenis bija želberīgs bērns
 žēlināt – žēluot : māte bērnu žēlina un nelaiž ganuos
 zemeskammaris – bedre produktu glabāšanai : tagad vairs zemeskammaru nav - ēdmaņu
 glabā pagrabā
 zemiņuogas – zemenes : klajumiņā pilns zemiņuogu
 zemļaka, žemlaka – mazs drukns puika : kas tam zemļakam par spēku!
 zeņģis – iejūga virves, ar kuo piesien zirga sakas pie dīsteles
 ženierēties – izlikties : tu tik ženierējies, īstenībā gribi gan līdzī braukt
 zeņķis – pusaudzis (tīnis) : zeņķis neklausa ne tēvu, ne māti
 žēpuris – aušīgs, jautrs : ar tādiem žēpuriem jautra dzīve
 – kaudzes kuoki : ebuliņa laukā saveda žēpurus
 zēvele – sērs : sērkuociņu galviņu aizdedzināmā viela : zēvele mitra, nevar sērkuociņu
 aizdedzināt
 zibināt – zibeņuo – visu vakaru pamalē zibināja
 zieķēt – ziest : nezieķē sviekstu tik biezi, nav jau māli
 zildzināt – knapināt : saimniece zildzina maizi
 žirbiņi – žerbiņi, metamie kauliņi : meta žirbiņus - kuram būs jāiet dienēt
 zirnums – acs zīlīte : viņš vairs neredz - acs zirnums aug ciet
 zīdenis – zupa : zīdenī ir cūku pupas vai zirņi
 zīdiens – skat. zīdenis
 zīžlāt – sūkāt : bērns zīžlā pirkstu
 žlarkstēt – šlakstēt : brien pa pelķēm, ka žlarkstēja vien
 zlaukšināt – skalināt : mucu, skaluojuot ar ūdeni, vajag zlaukšināt nuo vienas puses uz
 uotru
 zlaukšēt – spalgi skanēt : sit pa mucu, ka zlaukš vien
 žlekstēt – šlakstēt : zābakuos žlekst ūdens
 žlorkstēt – šlakstēt : purvā akači, kā nuo celiņa nuost, tā žlorkst zem zābakiem
 zmaidzīt – spaidīt : mazgājuot adītuo, pamatīgi izzmaidzi
 žmuogs – ķēms, slihts cilvēks : ak tu, žmuogs tāds
 žolpa – slihta zupa : saimei deva strēbt žolpu
 žolska – slihts dzēriens : kalpiem deva galdā žolsku

žulināt – valstīt : kuo žulini ziepes pa ruokām?
 žulīt – zīžlāt : jēri žulī, ka līpiņas vien tirinas
 žulīties – blēdīties : arī kāršu spēlē nedrīkst žulīties
 žuojoties – darbuoties ar bērniem : ar bērniem žuojuojas vecākā māsa
 žurbiņas – skaidas, žagaru bunte : aiz vārdes aizbāzta žurbiņas
 zustrenes – upenes : zustrenes labi aug trūdainā zemē
 zutiņš – nēģis : pavasaruos zutiņi nāk pa upi augšā
 zūdīties – krenķēties : nezūdies par niekiem!
 žurkstēt – čurkstēt : avuotiņš tek un žurkst
 žūžināt – žūžuot : kad es viņu mīlināšu, tad viņš mani žūžinās
 žvadināt – taisīt metālisku truoksni : guovis žvadzina ķēdes
 zvaigala – guovs ar zvaigzni pierē : ja bērni nuosmērē pieri, saka - kā zvaigala
 zvaigāt – ālēties : jaunie zvaigāja cauru nakti
 zvākāt, žvākāt – kampt gaisu : zivs sausumā zvākā
 žvakstēt – skandēt : kabatā žvakst nauda
 žvākstēt – ūdens krišanas truoksnis : ūdens slūžās tek un žvākst
 žvarkstēt – nesapruotami runāt : ņežvarksti, žīd!
 žvekste – liela stiba : ņemšu žveksti, piesargies!
 zvelēt – sist : zvelē, kuo gaidi!
 zveņģēt – nest ar nēšiem: es visu dienu zveņģēju ūdeni kūtī
 zveņģis – nēši : jāstrādā kā zveņģim
 žvīkstēt – švīkstēt : pļauj, ka žvīkst vien
 zvinda – svins : maiss smags kā zvinda
 žvinkstēt – svilpšanas skaņa : sniega pikas žvinkstēdamas liduo pa gaisu
 zvins – svins : kunga zvinda ruoku jūt uz sava kakla
 žvurkstēt – šļurkstēt : ūdens pastalās žvurkst pie katra suoļa

Avoti :

- 1) K. Milēnbahs, J. Endzelīns Latviešu valodas vārdnīca Kultūras fonda izdevums 1929.-1932.
 - 2) J. Endzelīns un E. Hauzenberga Papildinājumi un labojumi K. Milēnbaha Latviešu valodas vārdnīcai Kultūras fonds 1934. - 46.
 - 3) K. Granta, E. Pampe Vācu - latviešu vārdnīca 3. izd. Avots Rīga 1990.
 - 4) Latviešu valodas vārdnīca Avots Rīga 1987.
 - 5) E. Grīnberga, O. Kalnciems, G. Lukstiņš, J. Ozols Latviešu valodas sinonīmu vārdnīca 2. izd. Liesma Rīga 1972.
 - 6) Antra Lāce Jeru izlokšnes leksika LVU Filoloģijas fak. diplomdarbs Rīga 1972.
 - 7) E. Kagine, S. Raģe Ērgemes izlokšnes vārdnīca 1977. - 1983.
 - 8) E. Medne Ģeru pagasta dialekts 1941. g. E. Mednes personīgais arhīvs
 - 9) Jūlija Vintere (80 g.) Ternejas pag.
- Ākadiemīķes Elgas Kaginei rediģēts*
 1